

Tradycje i zwyczaje bożonarodzeniowe

Kategoria: Styl życia

Opublikowano: niedziela, 20, grudzień 2020 12:44

Patrycja Grebla-Tarasek

Odsłony: 1518

W związku ze zbliżającymi się wielkimi krokami świętami Bożego Narodzenia, resort kultury przygotował cykl przybliżający tradycje i zwyczaje związane z obchodami tego święta. Na tą okazję została przygotowana specjalna strona internetowa z najpopularniejszymi tradycjami. Jakie zwyczaje są praktykowane w poszczególnych regionach?

Kaszubska Gwiôzdzka

Jednym ze świątecznych obyczajów na Kaszubach jest Gwiôzdzka, czyli odwiedzanie domów przez grupy kołędnicze w dzień Wigilii Bożego Narodzenia. Zespoły gwiozdek liczą zazwyczaj od 10 do 15 kawalerów w wieku od 15 do 30 lat. Kołędowanie zaczyna się w wigilijne popołudnie i trwa niemal do Pasterki. W tym czasie odwiedzanych jest kilkadziesiąt gospodarstw z własnej i sąsiednich wsi.

Zwyczaj dunajowania w Łukowej i okolicach

Chodzenie po dunaju to kołędowanie odbywające się we wsiach dawnej parafii Łukowa, czyli Łukowej, Rakówce i Zamchu w drugi dzień Świąt Bożego Narodzenia, w wieczór Świętego Szczepana. Chłopcy oraz młodzi, nieżonaci mężczyźni obchodzą domy śpiewając tzw. kołędy życzące skierowane do dziewcząt, które jeszcze nie wyszły za mąż. Treść pieśni nawiązuje do zamążpójścia i ma na celu symboliczną pomoc w przyspieszeniu planów matrymonialnych w kolejnym roku.

Kołędowanie Dziadów Noworocznych na Żywiecczyźnie

W ostatni dzień kończącego się roku oraz pierwszy dzień nowego roku – na granicy „starego i nowego czasu” we wsiach leżących na południe i zachód od Żywca oraz w samym Żywcu, w dzielnicy Zabłocie do dzisiaj spotkać można duże grupy noworocznych przebierańców zwanych Dziadami. Ubrani w kolorowe, nieco dziwne stroje, czyniąc hałas, wrzawę i zamieszanie idą, a w zasadzie biegną, poruszając się rytmicznie w takt dźwięku dzwonek lub dynamicznej muzyki. Zaczepiają przechodniów napotkanych na swej drodze, składają życzenia, zaś zatrzymawszy się przed domami prezentują swoiste widowisko.

Szczodre dni i szczodroki

Okres od Bożego Narodzenia do Trzech Króli nazywano potocznie szczodrymi dniami. W tych właśnie dniach wypiekano specjalne pieczywo obrzędowe, tzw. szczodroki. Były to małe drożdżowe rogaliki, którymi dzielono się z sąsiadami przy okazji składając sobie życzenia; wręczano je również dzieciom i kołędnikom odwiedzającym domostwo.

Wypiek byśków i nowych latek Kurpiów Puszczy Zielonej

Kurpiowskie byski i nowe latka to pieczywo obrzędowe, związane z okresem od Bożego Narodzenia do Trzech Króli, funkcjonujące dawniej jako magiczne przedmioty pomocne w zaklinaniu obfitości i urodzaju w świecie roślin i zwierząt. Mimo że obecnie zanikł magiczny charakter tej tradycji, jest ona nadal przekazywana z pokolenia na pokolenie. Lepieniem i wypiekiem byśków zajmują się często całe rodziny, choć najważniejszą rolę odgrywa jedna osoba, gospodarz lub gospodyni. Pieczywo zwane nowym latkiem to postać pastuszka otoczonego figurkami zwierząt domowych, umieszczonymi na kręgu z ciasta. Do nowych form latek można zaliczyć postaci jeźdźca na koniu czy rolnika z narzędziami, są one jednak rzadziej wypiekane. Byski to z kolei pojedyncze postacie zwierząt, przede wszystkich

Tradycje i zwyczaje bożonarodzeniowe

Kategoria: Styl życia

Opublikowano: niedziela, 20, grudzień 2020 12:44

Patrycja Grebla-Tarasek

Odsłony: 1518

---

leśnych: jelenie, sarny, zające, wiewiórki, jak również hodowlanych: konie, krowy, woły, barany, owce, kozy, oraz ptaki. Kiedyś jeden bysiek odpowiadał jednemu domownikowi czy jednemu zwierzęciu w gospodarstwie. Obecnie jednak liczba zwierząt i domowników nie jest już powiązana z liczbą wypiekanych figurek, choć nadal rozdaje się je członkom rodziny i gościom.

Więcej tradycji świątecznych znajdziemy [tutaj](#).